

**LA SEGUNDA EPISTOLA DEL
APOSTOL SAN PABLO A LOS
CORINTIOS
YA'A KUU CARTA UU JA NI
CHAA SAN PABLO APOSTOL
NUU ÑAYIVI NUU CORINTO**

Sa'an kúta'u

¹ Máá-rí Pablo kúu-ri apóstol nuu Jesucristo, chī súan nī jata'an inī Dios. Te jín ñaní-yo Timoteo káchaa-ri tutu yá'a nuu tíku'nī Dios kánchaa inī ñuu Corinto, onde jín núu táká ñayivi ndóo káxiukú nī ñuu Acaya. ² Tu'un luu ío inī, jín tú'un kuaká'nu inī, ja kī nuu máá Táa-yo Dios, jín já kī nuu máá Jito'o-yo Jesucristo, ná kóo jín-ró jíná'an-ró.

Ndasa nī sándéé inī Pablo jín túndó'o

³ Ná kúta'u-yo núu Dios, Táa Jito'o-yo Jesucristo, chī Táa tu'un kúndá'ú inī yóo kúu-ya. Te suni Dios taká tu'un ndúndéé iní-yo kúu-ya. ⁴ Te máa-yá, chī já'a-ya tú'un ndéé iní-yo núu táká túndó'o káta'an-yo, náva'a yóo, suni kuu kuá'a-yó tú'un ndéé inī nuu cháa kájito túndó'o. Te jín tú'un ndúndéé iní-yo sá'a Dios ja ká'an máa-yó máa tú'un ndéé iní. ⁵ Chī nátu'un jito ta'an-yo kuá'a túndó'o jín Cristo, suni súan bueno ní'in-yo tú'un ndéé iní-yo sá'a máa Cristo. ⁶ Ko nú kájito máa-rí túndó'o, yuán kúu ja ná káku máa-ró te koo ndéé iní-ro. Xí nú kándundéé iní-ri, yuán kúu ja ná ndúndéé iní-ro. Chī ní'in-ro tú'un-ún, te nú jín

paciencia ná ndó'o-ró túndó'o ni kando'o-ri. ⁷ Te tú násama in-ri ja káñukuu in-ri sikí roó, chi a kájini-ri ja nátu'un kájito ta'an-ro túndó'o jín-rí, suni súan kádundéé tá'an in-ro jín-rí. ⁸ Kákuni-ri, ñáni, ja ná júku'un in-ro sikí túndó'o ni kata'an-ri in-ri ñuu Asia. Chi ni kukuí'a in-ri añú-ri já á yani ma kánda-ri, te káindatu ká'nu-na-ri ja kúu-ri núú. ⁹ Ko máá-rí, a ni kaja'ncha in-ri ja kúu-ri. Súan sá'a-ya náva'a ma kándija-ri ja kúu nama-ri máá-rí, chi sua nuu Dios ja náschakú-ya ndíyi, kándija-ri. ¹⁰ Chi máá-yá, ni nama-ya rúu jíná'an-ri onde nuu á yani kuu-ri, te náma-ya rúu. Te káñukuu in-ri, ja súni nama-ga-ya rúu. ¹¹ Suni ná chéndéé-ró rúu ja kakán ta'u-ro já'a-rí, náva'a suni kua'a-í, ná nákuatá'u-í ja sikí rúu, ná ni kani'in-rí ta'u-rí ni sá'a kua'a-í ja ní kajikan ta'u-í.

Naja tú ní jáa yachi Pablo

¹² Chi jín yá'á kúu ja kásatéyí-rí máá-rí. Chi in-ri añú-ri kúu testigo ja ní kajika kuu va'a ñúkúún-rí in-ri ñuyívi, jín tú'un ndoo in-ri, jín tú'un kájí in-ri cuenta Dios, nasu jín tú'un ndíchí cuenta ñuyívi, chi sua jín tú'un luu ío in-ri Dios. ¹³ Chi tuká káchaa-ri tu'un jáá núu-ro, chi ja á káka'u-ró-ún kúu, te a kájuku'un in-ro. Te ñúkuu in-ri ja ná júku'un va'a va'a in-ro, ¹⁴ chi ndaa, kájuku'un in-ro ñin tá'ú, ja ondé kivi ncháa máá Jító'o-yo Jesús, te koo si in-ri já sikí rúu, te suni súan koo si in-ri ja sikí roó jíná'an-ró. ¹⁵ Te súan ni jani ndija in-ri. Te yúan jáa-ri nuu-ro xná'an-ga núú, náva'a kusí in-ri úu jínu. ¹⁶ Chi ichi núu-ro jáa-ri, yúan-na te ja'a-ri ki'in-ri ñuu Macedonia núú, te ndenda-ri

ñuu Macedonia, te nchaa-ri nuu-ro ingá jínu, te róó nachu'un íchí-ró rúu ki'in-ri ñuu Judea núu. ¹⁷ Te ja súan ni kuu ini-ri jaa-ri, te chaa nátu'u iní kúu-ri náún. Xí tú'un ja jáni ini-ri sá'a-ri-ún, tu'un jáni yúkú-ni ini máá-rí kúu náún. Yachi ká'an-ri: Kuu, kuu, yúan-na te: Túu, túu, náún. ¹⁸ Chí skíkuu va'a Dios, te jiní-ya já tú'un káka'an-ri jín-ró, nasu ká'an-ri: kuu, yúan-na te: Túu-ni. ¹⁹ Jesucristo kúu Se'e Dios. Te Silvano jín Timoteo jín rúu, ni kajani-ri tu'un-ya núu-ro. Te jín-ya, nasu tú'un kuu, jín tú'un túu ío, chí nuu máá-ya, ío máni tu'un kuu. ²⁰ Chi taká tu'un ni keyu'u Dios, ni ka'an: Kuu, ja cuenta máá-ya. Te máá-yó, káka'an-yo: Amén, nuu-ya, chí kánakana jaa-yó Dios. ²¹ Te Dios kúu l'a skétá'an ni'in ruu jín róó jín Cristo. Te ni chaa-ya tínu siki-yo. ²² Te suni máá-ya, ni chaa-ya tuní siki-yo, te ni ja'a-ya Espíritu-ya iní añú-yo já kúu seña-yo. ²³ Té jaa-ga-ri Corinto, chí tú kuní-ri kana jín-rí nuu-ro. Te ná kúu Dios testigo, ndasa jáni ini añú-ri. ²⁴ Nasu kákuni-ri kuti'in ni'in-ri so'o-ró ndasa kákandíja-ró, chí sua káchindéé tá'an-ri jín-ró já ná kúsí-gá ini-ro. Chí ká'iin ni'in-ró jín tú'un kákandíja-ró.

2

¹ Ko súan ni chaa ini-ri ja má jaa-ri ingá jínu nuu-ro jín tú'un ndúkuí'a ini-ro sá'a-ri. ² Chí nú ndúkuí'a ini-ro sá'a-ri, te ndé chaa kúu ja násásí iní ruu, chí suni máá cháa ja ndúkuí'a ini sá'a-ri-ún. ³ Te suni tu'un yá'a ni chaa-ri nuu-ro, náva'a nú ni jaa-ri, te ma kúkuí'a ini-ri sá'a chaa ja násásí níni iní ruu jian. Te jáni ndija ini-ri ja nátu'un

kúshì iní-ri, suni koo sî iní taká-ro. ⁴ Chî sîkî já jíto xaan-rí tundó'o, te tá'u'u inî añú-ri, te xaan ndé'e nducha núu-rí, kúu ja ní chaa-ri tutu yá'a nuu-ro, náva'a ná kuní-ro já maní xaan-rí jíin-ró, nasu já ndúkuí'a iní-ro sá'a-ri.

Sîkî tú'un kuña ká'nu inî

⁵ Ko nú ñin chaa sákuí'a iní-de ruu, nasu níni ruu sá'a-de jíin-rí, chî suni onde sîkî taká-ro sá'a-de. Súan ká'an-ri, náva'a tú ka'an xaan-gá-ri nuu-ro. ⁶ Te sava-ró, ñi kakana jíin-ró núu-dé, te su súan-ni a ñi kuu castigo yá'a sîkî ñin chaa súan. ⁷ Ja yúan súa ná sá'a-ró tóká'nu iní-ro núu-dé jíiná'an-ró, te ka'an-ro tú'un ndéé iní jíin-de, náva'a má ndákî'vî tu'un kuí'a iní-ún xini-dé. ⁸ Te ká'an ñi'in-ri jíin-ró, ja ná náka'an maní-ro jíin-de jíiná'an-ró. ⁹ Chî suni ja sîkî tíñu yá'a kúu ja ní chaa-ri nuu-ro, náva'a koto nchaa-ri róó, te kuní-ri nú kájanatu va'a-ró taká tíñu. ¹⁰ Te nú sá'a-ró tóká'nu iní-ro núu ñin chaa, suni ruu. Te nú ñi sá'a-ri tóká'nu iní-ri nuu ñin-de, sîkî já maní-rí jíin-ró núu Cristo, yúan ní sá'a-ri tóká'nu iní-ri nuu-dé, ¹¹ náva'a ma kúndéé Satanás xndá'ú yóó, chî a kájiní va'a-yó modo tíin yátá-ún yóó. ¹² Ná ñi ja'an-ri ñuu Troas ja káni-ri tu'un va'a Cristo, ñi nuña ichi já ká'an-ri ñi sá'a máa Jító'o-yo. ¹³ Ko tú ní kúshì iní añú-ri chî tú ní nání'in-rí ñani-ri Tito. Yúan-na te ñi nakuatá'ú-ni-ri nuu taká chaa-ún, te ñi ki'in-ni-ri ichi kuá'an-ri ñuu Macedonia. ¹⁴ Ko ná kúta'u-yo núu Dios, chî bueno kúndéé-yó skáka-yó tíñu Cristo sá'a-ya, chî taká lugar jichá nuu tu'un-ya kuá'an kásá'a-yó, te kájiní tu'un-i-ya. ¹⁵ Chî tu'un Cristo, bueno skáka-yó já'an sá'a Dios, te jáa tu'un-ún nuu

cháa kákaku jíin núu cháa kánaa. ¹⁶ In cháa-ún, vasa jíni so'o-de tu'un-ún, ná kúu ii-de. Te inga cháa jíni so'o va'a, ná kúchaku-ni-de. Te ja síkí táká tu'un yá'a, ndé cháa kanda jíin. ¹⁷ Chi nasu cháa káxikó tú'un Dios cuenta mercancia kákuu-ri, vasa kásá'a sava cháa súan, chí sua cháa ndaa kákuu-ri. Natu'un cháa ni tájí Dios vai kákuu-ri, chí Dios, jini-ya ndasa káka'an-ri tu'un Cristo.

3

Síkí tú'un contrato jáá

¹ A ni ndejá'a-yó ingá jínu ká'an-yo já'a máa-yó náún, xí kánandi'i-ri tutu ka'an ja'a-rí ja kúu róó, xí tutu ka'an-ro já'a-rí natu'un sava-de náún. ² Róo kákuu tutu-ri yoso-ro iní añú-ri, te kájiní taká cháa nuu, te káka'u-de. ³ A kájiní ndijin-i ja róo kákuu tutu ni cháa Cristo, ja ní kaskáka-ri, ko nasu jíin tinta, chí jíin Espíritu Dios, I'a chakú, ni cháa-ya, ni nasu núu yúu tabla, chí ichi iní añú. ⁴ Yuán kúu tu'un kájani ndija iní añú-ri jíin núu Dios sá'a máa Cristo. ⁵ Nasu kájani iní-ri ja kákundéé máa-rí ja máa-rí síkí tíñu-ún, ja kákuu iní-ri. Chí súan já'a máa Dios tu'un ja kúndéé-yó. ⁶ Chí síkí iní contrato jáá, játiñu va'a-ri sá'a-ya, ko nasu já ká'an letra, chí ja ká'an máa Espíritu kúu. Chí letra já'ni, ko Espíritu náschakú. ⁷ Te tu'un-ún ja kúu-yo jíin núu, chí ni yoso núu yúu. Te xaan ní ndii ncháa kivi ní cháa-ún. Te ni ndii ncháa nuu Moisés ni sá'a. Te ja yuán tú ní kákuu nde'é sé'e Israel nuu-dé, vásá kuéni kuéni ni nda'va ja ndii ncháa-ún. ⁸ Te nú súan ío yuán, naga ni kuu tu'un Espíritu. Á tú ví'í-gá ndii ncháa nuu. ⁹ Chí nú tu'un ja tá'nu

ndatu-yo jíin, n̄i ndii ncháa, ví'í-gá ndíi ncháa xaan tú'un nasánda yóó. ¹⁰ Chi ja ní ndii ncháa-ún, tuká ndíi ncháa jíin yá'á, chi n̄i'in-ga ndíi ncháa ya'á. ¹¹ Ch̄i nú ja ní nda'va-ún n̄i ndii ncháa, ví'í-gá ndíi ncháa ja kóo n̄í káni. ¹² Nú súan káñukuu in̄i-ri, te ná ch́undéé in̄i-ri ka'an-ri núsáá, ¹³ te tú kásá'a-ri nátu'un n̄i sá'a Moisés, ja ní jas̄u-de ñn sa'ma núu-dé, náva'a tú kuu nde'é sé'e Israel nuu-dé ndasa kuanda'va ja ní ndii ncháa-ún. ¹⁴ Ko in̄i añú máa cháa-ún n̄i ndas̄u, ch̄i onde vina nú káka'u-de tutu contrato aná'an, te suni nátu'un ndasú-ni sa'ma-ún nuu-dé, tú núña, ch̄i onde nú kándija-yó Cristo, yúan-na te kuxio sa'ma-ún k̄i'in. ¹⁵ Suni sáni onde vina, nú káka'u-de tutu n̄i chaa Moisés, te ndas̄u-ni sa'ma-ún nuu añú-de. ¹⁶ Ko nú naxió káva in̄i-de nuu máa Jító'o-yo, te sa'ma-ún kuxio-ni k̄i'in. ¹⁷ Ch̄i máa Jító'o-yo kúu-ya Esp̄iritu. Te nuu ío Esp̄iritu máa Jító'o-yo, yúan ío nuu káka kuu ndicha-na-yo. ¹⁸ Núsáá te taká máa-yó, tú ndasú nuu-yo, te kánde'é-yó núu máa Jító'o-yo, nátu'un nuu ñn espejo, ndasa ndíi ncháa nuu-yá. Te suni súan ndíi ncháa kánasama-yó nátu'un káa máa-yá. Súan sá'a Esp̄iritu Jító'o-yo jíin-yó.

4

¹ Ja yúan ní chaa-ya tíñu yá'a sik̄i-rí nátu'un n̄i kundá'ú in̄i-ya rúu. Te tú kákuitá-ri, te tú káyu'ú-ri. ² Ch̄i sua n̄i kachaxio-ri tu'un yísá'í ja kúka nuu-yo sá'a-ún kua'an. Tú xndá'ú-ri kájika kuu-ri, ni tú kánasama-ri tu'un Dios, ch̄i sua káka'an ndijin-ri tu'un ndaa. Te taká ñayivi kájin̄i in̄i añú-i ja káka'an va'a-yó ondé nuu Dios. ³ Te nú sáni-ga ndasú sik̄i tú'un va'a káka'an-ri, nuu cháa naa ndasú sik̄i.

4 Chi ja t̄in so'o ñuyívi yá'a, n̄i jas̄u xin̄i cháa tú kákandíja, náva'a tú tuun ndua tú'un va'a nuu já jin̄i tuní cháa-ún, te kuni-de ndasa luu kánchaa Cristo, chí muestra Dios kúu-ya. 5 Chí nas̄u tú'un máa-rí kájani-ri, chí tu'un máa Jító'o-yo Jesucristo kúu. Te ruu kákuu-ri mozo-ro já sikí Jesús. 6 Chí Dios kúu I'a n̄i tá'ú-yá tiñu ja ná kúndijin ñuñáa. Te n̄i stúun-ya iní añu-ri, náva'a ná kuni-ri nuu Jesucristo ndasa ndíi ncháa Dios.

Ndasa ndo'o ñayívi kándíja

7 Ko tu'un yá'a ñú'un in̄i yiki kúñu vitá xaan-rí, náva'a ná kuni-ri ja ondé nuu Dios kúu nuu kí fuerza n̄in xaan, nas̄u núu máa-rí kenda. 8 Kájito-ri tundó'o taká lado, ko kákanda-ri jín. Tú kákutuní in̄i-ri ndasa sá'a-ri, ko káñukuu ná'in iní-ri. 9 Káchindik̄in-i ruu, ko tú xndóo-ya rúu. Kástují-í ruu, ko tú káxnáa-í ruu. 10 Te taká lado kájika kuu-ri, te nene a yani kuu yiki kúñu-ri, ná n̄i j̄i Jesús, náva'a jín yiki kúñu-ri te ná kuni ndijin-i tu'un n̄i nachaku Jesús. 11 Chí ruu, nini káichaku-ri, nene kája'a-ri máa-rí, te ná kúu-ri nú kuu-ri sikí Jesús, náva'a jín yiki kúñu ndá'ú-ri yá'a, ná kuni ndijin-i tu'un n̄i nachaku Jesús. 12 Ja yúan j̄ika kue'e kuu-ri jín-rí, te jín-ró j̄ika tu'un kuchaku-ro. 13 Ko ñin-ni modo kákandíja-ri, nátu'un cháa n̄i cháa nuu tutú: N̄i kandíja-ri te ja yúan ní ka'an-ri, áchí. Suni súan kákandíja-ri, te ja yúan káka'an-ri. 14 A kájin̄i-ri ja máa I'a n̄i naschakú Jesús, suni naschakú-ya rúu jíná'an-ri ja jín Jesús, te kani-ya rúu nuu-yá onde jín róo jíná'an-ró. 15 Chi taká tundó'o yá'a kándo'o-ri ja sikí róo jíná'an-ró, náva'a nándeá-ga tu'un luu-ya kí'in nuu kuá'a-gá-i, te ná káa-ga ná

nákuatá'ú-i, te ná nákana jaa-i Dios. ¹⁶ Ja yúán tú káyú'ú-ri, chi sua ndújáá añú-ri ñn ñn kivi, vasa kuakujtá yiki kúñu-ri. ¹⁷ Chi tundó'o kájito-ri vina, tú ká'ú kúu, chi núnúu-ni kúu, te ná ní'in-rí ta'u ñá'nu, luu xaan, kúu-ri ní káni sá'a-ún. ¹⁸ Tú kánde'é-rí nuu ndatíñu ja jiní ndijin-yo nuu, chi sua kánde'é-rí nuu ndatíñu ja tú jiní ndijin-yo nuu. Chi ndatíñu ja jiní ndijin-yo nuu, ja'a-ni ki'in. Ko ndatíñu ja tú jiní ndijin-yo nuu-ún, kundito ní káni.

5

Ve'e ja tú ní kuva'a jín ndá'a

¹ Chi a kájini-ri ja vé'e kuii ncháá-ri nuu ñú'un yá'a, nú ná náa, te a káñava'a-ri ñn ve'e ká'nu nuu Dios, ko ñn ve'e ja násu jín ndá'a ní kuva'a, chi ní káni súan-ni ío máá ondé andíví. ² Te ja sikí yá'á kúu ja kájaka nuu ini-ri, chi kákuni-ri kundasú ve'e-ri andíví-ún sikí-rí. ³ Chi nú ná nándasú sikí-rí, te ma kóo víchí líi-gá-ri. ⁴ Chi suni súan ruu ja ká'iin-ri ini ve'e kuii yá'a, ndá'ú xaan kájaka nuu ini-ri, chi tú kákuni-ri kúvichí líi-rí, chi sua kákuni-ri koso tá'an ku'un-ri, náva'a kunuu ja kúu-ún ki'in, te kendo ja kúchaku-ún ní káni. ⁵ Ko I'a ni sáva'a ruu ja súan nduu-ri, Dios kúu-ya. Te máá-yá ni ja'a-ya Espíritu ini-ri ja kúu seña nuu-rí. ⁶ Ja yúán nené ká'io ndéé ini-ri. Te kájini-ri ja níni ká'iin-ri chi yiki kúñu yá'a, kájika kuu jíká-rí nuu máá Jító'o-yo. ⁷ Chi sikí ja kákandja-ri te kájika-ri, nasu ja kánde'é-rí nuu. ⁸ Ko tú yú'ú-ri, vasa ví'í-gá kákuni-ri kenda-ri chi yiki kúñu yá'a, ja nájaa-ri kuxiukú-rí jín máá

Jító'o-yo. ⁹ Nándúkú ndéé vá'a-ri núsáá, vasa ká'in jíká-rí, xí káxiukú-rí ve'e ká'in yani-ri, ko ná kús# iní-ya sá'a-ri. ¹⁰ Chi níni kuiñi ndijin taká-yo yú'u mesa Cristo sánda-ya tíñu-yó, náva'a ki'in in in-yó yá'u-yó nú ndasa tíñu ni kasá'a-yó jín yíki kúñu-yó, vasa va'a xí vasa ñáá.

Ndasa naketá'an-i jín Dios sá'a-yó

¹¹ Kájini-ri kuandatu-ri nuu máá Jító'o-yo, te káskándíja-ri ñayivi. Ko a jiní ndijin Dios ruu jíná'an-ri, te suni káñukuu iní-ri ja kájini ndijin-ro rúu jín iní añu-ro. ¹² Nasu nú-ro káka'an tuku máá-rí ja'a máá-rí, chi kákastu'un-rí modo ndasa sátéyí-ro máá-ro sikí rúu, náva'a ná ní'in-ro tú'un xndió káni-ro núu cháa ja kásatéyí-de máá-de ja kánde'é-de ndasa kánda-ya nuu-dé, tú kánde'é-de ndasa kánda-ya iní añu-de. ¹³ Chi nú cháa kánda-tachi kákuu-ri, sikí ja játíñu-ri nuu Dios kúu. Te nú cháa ká'io káji iní kákuu-ri, sikí ja játíñu-ri nuu róó kúu. ¹⁴ Chi tu'un kúndá'ú iní Cristo, stétuu ruu sá'a-ri tíñu yá'a. Chi súan kájani iní-ri ja nú in-ya ní j'i'í ja'a táká ñayivi, te nátu'un ni kaji'í taká-i núsáá. ¹⁵ Te ni j'i'í-ya ja'a táká ñayivi. Ja yúan ñayivi káichaku, tuká kuchaku-i ja máá-i, chi kuchaku-i ja sikí máá-yá, l'a ni j'i'í te ni nachaku ja sikí máá-i. ¹⁶ Ja yúan ondé vina te ní-gá kua'an-yo, ma káni yúkú iní-ri koto-ri ni in ñayivi, vasa súan ni kajani yúkú iní-ri sikí Cristo sáá, ko vina tuká jáni iní-ri súan. ¹⁷ Chi nú in ñayivi yí'i-i nda'a Cristo, a ni nduu jáa-i, te tu'un tú'ú, a ni kaja'a kua'an. Te vina a ni ndi'i ni kandujáá. ¹⁸ Te ndi'i ya'á ní sá'a Dios. Chi máá-yá a ni nasketá'an-ya rúu jín máá-yá ni sá'a

Cristo. Te n̄i chaa-ya tíñu siki-rí ja kástu'ún-rí ndasa naketá'an-i jíin-yá. ¹⁹ Te jandáa, chí jíin Cristo n̄i jiku Dios, náskétá'an máa-yá ñuyívi jíin máa-yá, te taká kuachi kásá'a chaa tú ní chí'i-ya cuenta siki-dé. Te n̄i chaa-ya tíñu siki-rí ja ná káni-rí tu'un ndasa naketá'an-i jíin-yá. ²⁰ Ja yúan vái koyo-rí jíin sí'ví máa Cristo. Te ná sá'a-yó cuenta ja yú'u núu Dios kákuu-rí. Te káka'an nda'ú-rí jíin-ró jíin sí'ví máa Cristo, ja ná náketá'an-ró jíin Dios. ²¹ Te Jesús, tú ní sá'a-ya kuáchi. Te n̄i nduu-ya kuáchi n̄i sá'a Dios ja yóó, náva'a kendo ndaa-yo modo Dios sá'a Cristo.

6

¹ Suni súan ruu, káchindéé tá'an-rí jíin-yá. Te káka'an n̄i'in-rí jíin-ró ja má kuatá'ú sáni-ró tú'un luu ío in̄i Dios. ² Chí áchí-ya: Máa kivi vá'a n̄i jini so'o-rí tu'un ká'an-ro, te kivi ní kaku-ró ní nama-rí róó. Vina-ni kúu máa kivi vá'a, vina-ni kúu máa kivi náma-rí róó, áchí-ya. ³ Ni ñin chaa, tú káskívi-rí-de nuu ní ñin kuachi, náva'a ma ká'an-i siki tíñu kándiso-rí. ⁴ Chí sua káskíkuu va'a-rí jíin táká tíñu, nátu'un kájatíñu-rí nuu Dios. Te n̄i kakanda-rí vasa kájito-rí tundó'o, vasa kánandi'i-rí, vasa kándukuí'a in̄i-rí, ⁵ vasa káskúun-i yunu xii sukun-rí, vasa táan-í ruu vekaa, vasa kánda vaa-i siki-rí, vasa kána tain-rí, vasa kája'ni-rí máa-rí ja núma'ná, vasa ká'io ndicha in̄i-rí. ⁶ Ko kájika-rí jíin tú'un ndoo, jíin tú'un júku'un in̄i, jíin paciencia, jíin tú'un maní iní, jíin Espíritu Santo, jíin tú'un kúnda'ú ndija in̄i, ⁷ jíin tú'un ká'an káji, jíin fuerza Dios, jíin tú'un jíka ndaa nuu tú'ma-yó, kúu ichi

ndávésé-rí, te kúu ichi ndává'a-rí, ⁸ vasa jínú'ún káka'an-i jín-rí xí túu, vasa kájatú'ún-i ruu xí túu. Káka'an-i ja cháa xndá'ú kákuu-rí, vasa cháa ndaa kákuu-rí. ⁹ Káka'an-i ja tú kánakuni-i ruu ko a kájiní va'a-i ruu, xí já káji'i-rí, ko káichaku ná'in-rí, xí já káxndó'o-i ruu, ko tú ní kája'ni-í ruu. ¹⁰ Káka'an-i ja kándukuí'a iní-rí, ko nene ká'io si iní-rí, xí já cháa ndá'ú kákuu-rí, ko kásá'a kúká-rí kua'a ñáyivi, xí já tú naún káñava'a kuti-rí, ko máá-rí xín ndí'i. ¹¹ Róo cháa ñuu Corinto. ni kaka'an káji-rí jín-ró, te onde jín iní jín añú-rí ni kundá'ú iní-rí róo. ¹² Ruu, chí ío lugar iní añú-rí ja kúu róo, ko róo, tú kásá'a-ró lugar iní añú-ro já kóto ndá'ú-ro núu-rí. ¹³ Natu'un jín sé'e-rí ká'an-rí. Ná kundá'ú tuku iní máá-ró rúu, náva'a in núú ná xndió káni-ró tú'un-ún.

Sikí tú'un tú kivi nduu-yo jín tíñu ñáá

¹⁴ Ma kivi koyo nduu-ro jín ñáyivi tú kákandíja, chí naún tíñu ketá'an sá'a tu'un ndaa jín tú'un ñáá. Te ndasa ketá'an ñundijín jín ñúñáa. ¹⁵ Ndasa ka'an in núú tú'un Cristo jín tú'un Belial, xí ndasa kuiñi ká'nu cháa kándíja jín cháa tú kándíja. ¹⁶ Ndasa kani tá'an tu'un ve'e i Dios jín tú'un ndoso. Chí yóo kákuu-yó vé'e i Dios, I'a chakú, natu'un ni ka'an Dios: Kunchaa-rí te kaka kuu-rí ma'ñú-i, te kuu-rí Dios máá-i, te kuu-i ñáyivi máá-rí. ¹⁷ Chí máá Tatá Dios ká'an-ya: Ja yúan ná kenda koyo-ró má'ñú máá-de, te ná sásin-ró máá-ró, te ma ké'é-ró tíñu chá'an, te naki'in sé'é-rí róo, ¹⁸ te ruu kuu-rí Táa-ro jíná'an-ró, te róo jíná'an-ró kúu-ró sé'e yí-rí jín sésí'i-rí, áchí máá Tatá Dios, I'a kúñá'nu tá'ú tíñu.

7

¹ Ñáni, kañava'a-yó tú'un yá'a ja ní keyu'u-yá, te ná nákacha ndi'i-yó taká cha'an ndiso yiki kúñu-yó jíin añú-yo núsáá. Te ná kuándatu-yo núu Dios, te ná siyíja-yó máá-yó jíin tú'un ni nasándoo-ya yóó.

Ja ní nakani ini tiku'ni kándíja

² Ná káni va'a ini-ro já kúu ruu. Tú ní ñn chaa ní kásá'a ndiva'a-ri jíin-de. Tú ní ñn chaa ní kásijíta-ri. Tú ní ñn chaa ní káxndá'ú-ri. ³ Nasu ká'an-ri tu'un yá'a ja nákuxndíi-ri siki-ro, chi a ni ka'an-ri jíin-ró já kákundá'ú ini-ri róó, te ñn ká'nu-ni ku-yo, te ñn ká'nu-ni kuchaku-yo. ⁴ Xaan chúndéé iní-ri ká'an-ri tu'un-ró. Xaan sátéyíi-ri máá-ri ja siki róó jíiná'an-ró. Xaan ío ndéé iní-ri. Xaan kúsii iní-ri, vasa taká tundó'o yá'a kájito-ri. ⁵ Chi ná ni jakoyo-ri ñuu Macedonia tú ní kúu kuti ndétatú-ri, chi sua ni kajito-ri tundó'o taká lado. Ichi fuera kájatá'an, ichi iní kayu'ú-ri. ⁶ Ko chaa ndukuí'a ini, ndundéé iní-de sá'a Dios, te ni nasándéé-yá ini-ri jíiná'an-ri ja ní nchaa Tito. ⁷ Ko nasu máá ñn siki já ní nchaa-de, chi suni ni kakusii iní-ri jíin tú'un ndéé iní ja ní ndundéé iní-de ni kasá'a-ró. Chi ni nakani-de tu'un nuu-rí ndasa kájítú iní-ro, ndasa kánde'e-ro, ja kañukuu ini-ro rúu. Te ja yúán ní kusii-gá ini-ri. ⁸ Chi vasa ni kukuí'a ini-ro ní sá'a carta-ri, tuká nakani ini-ri vasa a ni nakani ini-ri, chi a ni jini-ri ja ní kandukuí'a ini-ro yakú-ni kivi ní sá'a carta-ri. ⁹ Te vina kúsii iní-ri. Ko nasu siki já ní kandukuí'a ini-ro, chi sua ja ní kanakani ini-ro ní sá'a ja ní kandukuí'a ini-ro. Chi súan ni kuní máá Dios ja ní kandukuí'a ini-ro, te tú ní xnáa-ro ní ñn ta'u-ro sá'a-ri. ¹⁰ Chi nú kándukuí'a ini-yo nátu'un

kuní Dios, yúan-na te ná nákani iní-yo te kaku-yó. Nú sá'a-yó súan, te ma yú'ú-yo. Ko nú cuenta siki ñuyivi yá'a kándukuí'a iní-yo, te kuu-yo sá'a. ¹¹ Ní kándukuí'a iní-ro nátu'un kuní Dios. Vina te ndé'é ndasa xaan ní kajítú iní-ro ní sá'a, te xaan ní kaka'an-ro já'a máá-ró, te xaan ní kakiti iní-ro, te xaan ní kayu'ú-ro, te xaan ní kañukuu iní-ro, te xaan ní kanandúkú víi-ro, te xaan ní kakana jín-ró núu kuáchi. Te bueno ndoo ní kakenda-ró, tú naún kuáchi ní kenda siki-ro. ¹² Já yúan vasa ní chaa-ri tutu-ún nuu-ro, ko nasu siki cháa ní sá'a kuáchi-ún kúu, te ni nasu siki cháa ní ndo'o-ún kúu, chí sua nává'a ná kuní ndijin-ro jíná'an-ró ndasa kañukuu iní-ri siki róo nuu Dios. ¹³ Já yúan ní kándundéé iní-ri ní sá'a tu'un ndéé-ró. Ko ví'í-gá ní kakusí iní-ri ní sá'a tu'un ní ndusí iní Tito, chí ní nani'in iní añú-de ní kasá'a-ró. ¹⁴ Chí ní ndutéyí iní tí'li iní-ri nákani-ri tu'un nuu-dé ndasa kásá'a-ró. Te tú ní kúka nuu-rí jín, chí nátu'un ní kaka'an ndaa-ri taká tu'un jín-ró, suni súan ní kee ndaa taká tu'un ní kaka'an téyí-ri cuenta róo nuu Tito. ¹⁵ Te káa-ga kúndá'ú iní-de róó, hora núku'un iní-de ndasa káandatu taká-ro, jín ndasa káyu'ú-ro te kákisi-i róó ná ní kajatá'ú-ró-de. ¹⁶ Kúsí iní-ri, chí tú yú'ú-ri ndasa kásá'a-ró jín ní in tiñu.

8

Siki já jakín-i xu'ún kuátíñu ñayivi ndá'ú kándíja

¹ Ñáni, suni súan kákastu'ún-rí nuu-ro, ndasa ní ja'a Dios tu'un luu ío iní-ya núu tíku'ní kákandíja ká'io iní ñuu Macedonia. ² Chí kua'a túndó'o ní ja'a-ya núu-í, ja ní jito nchaa-ya-í. Te vasa

ndá'ú xaan káta'an-i, ko n̄i kakus̄i xáan iní-i. Te bueno ká'io in̄i-i n̄i kaja'a-i najín. ³ Te a jiní máá-rí ja táká ja á kúu sá'a-i, n̄i kaja'a-i. Te sobra-ga n̄i kaja'a-i, nátu'un kákana kuu in̄i máá-i. ⁴ Te n̄i'in xaan ní kajikan-i permiso nuu-rí ja ná chindéé chítuu-i sava-ga chaá ndoo. ⁵ Ko nasu in̄i súan káñukuu in̄i-r̄i núú, ch̄i sua xna'an-ga n̄i kaja'a-i máá-i nuu máá Jító'o-yo jín núu-rí, ch̄i súan n̄i jata'an in̄i Dios. ⁶ Te ja yúan ní kaka'an n̄i'in-r̄i jín Tito ja ná s̄jínu nd̄i'i-de tiñu luu yá'a jín-ró jíná'an-ró, nátu'un n̄i kejá'á-de sá'a-de núú. ⁷ Bueno kásá'a-ró táká-ni. Bueno kákandija-ró. Bueno káka'an-ro. Bueno kájuku'un in̄i-ro. Bueno kájítú iní-ro. Bueno kákundá'ú in̄i-ro rúu. Suni súan ná ndeá-ga tiñu luu yá'a sá'a-ró núsáá. ⁸ Na tú ká'an-r̄i nátu'un ká'an chaá tá'ú tiñu, ch̄i sua ndé'é-rí nú kákundá'ú ndija in̄i-ro-í. Te jín modo kájítú iní sava-ga-i ná chíku'a-r̄i róó. ⁹ Ch̄i a kájin̄i-ro tú'un luu ío in̄i Jesucristo, ja ní kundá'ú in̄i-ya róó. Te ja yúan ní nasándá'ú-ya máá-yá, vaša kúká-yá núú, náva'a koo kúká-ró jíná'an-ró sá'a tu'un n̄i kundá'ú-ya. ¹⁰ Te já'a-r̄i consejo yá'a nuu-ro. Andujin n̄i ka'io in̄i-ro sá'a-ró, te n̄i kejá'á-ró sá'a-ró. ¹¹ Núsáá te vina ío va'a ja ná s̄jínu nd̄i'i tuku-ró sá'a-ró. Te nátu'un n̄i kajítú iní-ro kejá'á-ró, vina te nú ndasa já'a tundó'o, suni súan ku'a-a-ró. ¹² Ch̄i nú kúu in̄i-yo kuá'a-yó, kuu ku'a-a-yó ndasa ñáva'a-yó, nasu já nú tú naún ñáva'a-yó. ¹³ Ch̄i nasu ká'an-r̄i tu'un yá'a ja ná kuiñi jinu sava-i jín tundó'o, te róó kuiñi n̄i'in-ró jín tundó'o, ¹⁴ ch̄i sua kuní-r̄i já ná koo in̄i nuu. Te vina kua'a káñava'a-ró te ku'a-a-ró núu-í, ch̄i

kánandi'i-ga-i, náva'a suni súan nú kua'a ñáva'a-i te kua'a-i nuu-ro, nú kánandi'i-ga-ro, náva'a ketá'an ñn nuu sá'a-ró. ¹⁵ Nátu'un yóso núu tutú: Chaa ni kanastútú kuá'a, tuká naún ní kéndoo, te chaa ni kanastútú yakú-ni, tuká naún ní kánandi'i-de, áchí. ¹⁶ Ko ná kúta'u-rí nuu Dios ja iní añú Tito ni ja'a-ya súni tu'un kájítú iní-rí ja kúu róo. ¹⁷ Chi ni jatá'ú ndíja-de tu'un ni kaka'an-rí jíin-de, ko suni súan jítú iní-de ki'in-de ichi jáa-de nuu-ro jíná'an-ró, chi súan kána kuu iní máá-de. ¹⁸ Te jíin-de kátájí-rí ñn ñani jaa-de nuu-ro. Te tikuní taká lado, kájatú'ún-i chaa-ún, chi bueno jáni-de tu'un va'a. ¹⁹ Te nasu máá ñn ya'á, chi suni taká tikuní ni chaa tiñu sikí-dé, ja kúu-de chaa chindéé tá'an jíin-rí jíin tiñu luu yá'a. Te kástútú-rí náva'a nakana jaa-i máá Jító'o-yo sá'a, te náva'a kuní-i ndasa kájito ndá'ú-rí nuu-í. ²⁰ Súan kásá'a-rí, náva'a ma ká'an ndíva'a ni ñn chaa sikí-rí, ndasa kinchaka-rí xu'ún kuá'a yá'a ja ní kaja'a-ró. ²¹ Kájítú iní-rí sá'a-rí tiñu jíñú'ún, ko nasu máá ñn nuu máá Jító'o-yo, chi suni súan jíin núu taká chaa. ²² Suni kátájí-rí ñani-rí jaa jíin-de jíná'an-de, chi tiñu jítú iní chaa yá'a, tñi jínu ni kajito nchaa va'a-rí-de. Te ví'í-gá vina jítú-ga iní-de, chi tuká yú'ú-de ja kúu róo. ²³ Chi Tito, máá-de kúu chaa chindéé tá'an sátiñu jíin-rí ja sikí róo. Te sava-ga ñani-yo-ún, máá-de kákuu ndajá'a tikuní kákandíja, te kánakana jaa-i Cristo sá'a-de. ²⁴ Te ná stá'an ndíjin-ro núu-dé jíin núu taká tikuní ndasa kákundá'ú ndíja iní-ro rúu, te ndasa tú ní kásátéyí sáni-rí máá-rí nuu-dé ja sikí róo.

9

1 Chì cuenta sikì xú'ún kájakin-ro já kuátíñu ñáyivi ndóo, tú nini cháa-ga-ri tutu nuu-ro. 2 Chì a jiní-ri ja kúu iní-ro sá'a-ró. Ja yúán sátéyí-ri máa-ri nuu ñáyivi ñúu Macedonia, chì ká'an-ri ja ñúu Acaya, a ká'io tu'a-de onde kua andujin. Te modo ja ní kasá'a-ró, ni ndukanda iní sava-de ni sá'a. 3 Ko tájí-ri ñani-yo núu-ro náva'a tú sátéyí sáni-ri máa-ri sikì tíñu yá'a ja sikí róó, náva'a ná kóo tu'a-ró jíná'an-ró nátu'un ni ka'an-ri. 4 Chì sanaa te ja yakú cháa ñuu Macedonia jín-ri. Te nú kuni-de róó, ja tú ká'io tu'a-ró, yúan-na te koo tuká nuu-ri jíná'an-ri jín-ró, ja súan ni kaka'an-ri ja ká'io tu'a ndija-ró núu. 5 Ja yúán kánúú-gá ni ka'an nda'ú-ri jín ñani-yo, já ná kúxnúú-de ja-de nuu-ro, te ná sátu'a-de xú'ún já ní kakeyu'u-ro, náva'a koo tu'a nátu'un ñn ndatíñu ja kákuu iní-ro ní ja'a-ró, nasu já ní kastétuu-ri róó kúu. 6 Ko tu'un yá'a ká'an-ri: Chaa kakin táma, suni táma nástútú-de. Te chaa kakin kua'a, suni kua'a nástútú-de. 7 Ná ñn ná ñn-de ná kakín-de ndasa táva iní-de. Ma kúxíí iní-de kua'a-de, chì nasu fuerza kúu. Chì Dios, kúmani iní-ya jín ñáyivi kúsi iní já'a. 8 Te máa Dios kuu sá'a-ya já ná ndeá ndi'i tíñu luu nuu-ro, náva'a ná kayá-ro táká ndatíñu, náva'a nene kanda va'a-ró, te kuu kua'a núu-ró ndá'a núu táká tíñu va'a. 9 Nátu'un yóso núu tutú: Onde jichá ni ja'a-ya núu ñáyivi káta'an ndá'ú. Te tíñu ndaa sá'a-ya, nene kéndoo ní káni. Achí. 10 Te I'a já'a tata nuu cháa sáka, suni kua'a-ya stáa kée-dé. Nakoko-ga itu-ro sá'a-ya. Te xndeá-ga-ya, te skuá'nu-ga-ya, tíñu ndaa sá'a-ró. 11 Te ná kúkúká-ró jín táká,

náva'a kuu kuá'a kua'a-ro, te skáka-ri nuu-í. Te yuán sá'a ja kánakuatá'ú-i nuu Dios. ¹² Chi xu'ún kájakin-ro já kúu sikí tíñu yá'a, nasu níni nuu táká ñayívi ndóo chindéé tá'an jíin-i, chí suni kua'a-í kánakuatá'ú núu Dios sá'a. ¹³ Te tíñu yá'a kúu ja jíto nchaá róo. Te ja yuán kánakana jaa-i Dios sikí já kájandatu-ro jíin já kájatú'ún-ró tú'un va'a Cristo. Chi va'a kákuu ini-ro kájakin-ro náva'a kuatíñu máa-i jíin sáva-ga-i. ¹⁴ Suni súan kájikan ta'u máa-i ja'a-ro jíná'an-ró. Chí kañukuu xaan iní máa-i róo, sikí já ní sjá'a Dios tu'un luu ío ini-ya ní ja'a-ya núu-ro. ¹⁵ Ná kúta'u-yo núu Dios, chí nì kiin ndiva'a-na-ya tá'u-yá nì ja'a-ya núu-yo.

10

Ja ní ka'an Pablo ja'a tíñu ndiso-de

¹ Ko ruu, Pablo, chí jíin tú'un vitá ini, jíin tú'un maní iní ío ini Cristo, ká'an nda'ú-ri jíin-ró. Ruu, nú kánchaa-ri jíin-ró, chí sá'a súchí ndíja-ri ini-ri nuu-ro, ko nú kánchaa jíká-ri, chí a chúndéé-ni ini-ri ká'an nì'in-ri jíin-ró. ² Yuán ká'an nda'ú-ri jíin-ró vína, náva'a nú nì jaa-ri nuu-ro, te tú níni chúndéé iní-ri ka'an xaan-rí, vasa jáni ndija ini-ri ja ká'an-ri súan nuu sáva-ga-de ja kájani ini-de ja kájika kuu yúkú-ni-ri. ³ Chi vasa kájika kuu-ri ini ñuyívi, ko tú kájatá'an-ri nátu'un kájatá'an-i ini ñuyívi. ⁴ Chí ja kájatá'an-ri jíin, nasu já kájatíñu-i ini ñuyívi kákuu, chí ja yí'i fuerza Dios kákuu. Te kuu xnáa-ún táká ndatíñu nì'in. ⁵ Káxnáa-rí taká tu'un kástatá'an-i, jíin tú'un ja ndúkú sávixi máa, kuní kasu ichi náva'a ma kuní sava-ga-i nuu Dios núu. Ko tñin-ri so'o taká tu'un kájani

iní-i, náva'a kuu kuandatu-i nuu Cristo. ⁶ Te ká'io tu'a-ri ja xndó'o-ri chaa tú kájandatu, onde nú ná skíkuu máá-ró kuándatu va'a-ró. ⁷ Ndé'é-ró núu táká ndatíñu ndasa kájito. Nú ñin chaa jáni ndija iní-de ja yí'i-de nda'a Cristo, ná sá'a-de cuenta ja nátu'un yí'i máá-de nda'a Cristo, suni súan ruu. ⁸ Chi vasa sátéyíi-ga-ri máá-rí sikí tíñu ñi chaa-ya sikí-rí jíná'an-ri, te ma kúka nuu-rí sá'a, chí tíñu-ún ñi chaa máá Jító'o-yo sikí-rí ja skuá'nu-ga-ri róo jíná'an-ró, nasu já xnáa-rí róo. ⁹ Chí tú kuní-ri ja káni iní-ro já ndúkú-rí síyú'ú-ri róo jíin carta-ri. ¹⁰ Chí ío chaa káka'an ndija: Carta-de xaan ndái, te ñi'in ká'an, ko nú ñi chaa-de, tú ndáján jító-de, te tu'un ká'an-de chí tú káxáan, áchí-de. ¹¹ Te chaa-ún, ná sá'a-de cuenta ja nátu'un káka'an-ri jíin carta nú ká'jin jíká-rí, suni súan kákuu-ri jíin tíñu nú ká'jin-ri nuu-ro. ¹² Chí tú kákuni-ri kivi nduu-ri jíin-de, ñi ja skétá'an-ri máá-rí jíin sáva chaa ja kájatú'ún-de máá-de. Máá cháa-ún, káchikua'á-de máá-de ja máá-de, te káskétá'an-de máá-de jíin tá'an-de, ko tú ká'io kájí iní-de ja súan. ¹³ Ko ruu, ma sjá'a-ri punto ja sátéyíi-rí máá-rí, chí nani kaa máá kú'a ñi ja'a Díos nuu-rí, te ja ku'a-ún onde nuu máá-ró jíná'an-ró. ¹⁴ Nasu kásjá'a-ri punto káskáa-ri ku'a-ri nátu'un tú ní jakoyo-ri nuu-ro núu, chí sua ruu kákuu ja xnáñúú ní jakoyo-ri onde nuu róo kájani-ri tu'un va'a Cristo. ¹⁵ Tú sjá'a-ri punto ja sátéyíi-rí máá-rí sikí tíñu kásá'a inga chaa, ko káñukuu iní-ri ja ná yíja-ga modo kákandíja-ró, te súan ná ndeá xaan-gá tíñu sá'a-ri jíin róo jíná'an-ró, ¹⁶ náva'a kani-ri tu'un va'a níi-gá ñuu ío onde yata ñúu-ro. Súan te tú níni sátéyíi-rí máá-rí sikí tíñu ja á

ká'io tu'a ni sá'a inga chaa. ¹⁷ Ko chaa ja sátéyí-de máá-de, ná sátéyí-de máá-de siki máá Jító'o-yo. ¹⁸ Chi nasu chaa ja játú'ún máá kúu ja kéndoo jíńú'ún, chi sua chaa ja máá Dios játú'ún-yá-de.

11

¹ Kuña ká'nu iní-ro ná ká'an-ri in t'li tu'un kat-achi jíń-ró. Kuña ká'nu iní-ro núsáá vii. ² Chi kúkuíńi-ri ja'a-ro jíń tú'un kuíńi Dios, chi ni ja'ncha-ri tu'un ja stánda'a-rí róo jíń in-ni yii, kúu máá Cristo, te stá'an-ri róo nuu-yá nátu'un in ña'an jáá íi. ³ Ko nátu'un koo, ni xndá'ú-tí Eva jíń tú'un ndíchí-tí, súan yú'ú-ri jíń-ró ja sánaa te sana nuu já jiní tuní-ro, te sanaa te sía-ro modo kájí, modo ndoo, ja káchińú'ún-ró Cristo. ⁴ Chi nú inga chaa chaa, te kani-de tu'un inga Jesús nuu já á ni kajani-ri nuu-ro, xí nú kuatá'ú-ró inga espíritu nuu já á ni kajatá'ú-ró, xí inga tu'un nuu já á ni kachu'un iní-ro, a jiní-ri ja bueno káandéé iní-ro jíń. ⁵ Chi apóstol yúan, vasa kúńá'nu xaan-dé ká'an-de, ko tú kánúú kúti-dé kanduu-de ruu, jáni iní-ri. ⁶ Chi vasa tú jákuta'an ka'an-ri, ko ndíchí-rí, te ndivii táká ya'á, a ni kastá'an kájí-ri nuu-ro jíná'an-ró. ⁷ Te ruu, ni nasásúchí-rí máá-rí náva'a kéndoo jíńú'ún-ró, te tú ní xíkó-rí tu'un Dios nuu-ro. Te kuachi ni kivi-ri ja ní sá'a-ri súan náún. ⁸ Ni tevíchí-rí sava-ga tikuni ja ní tñn-ri xu'ún-i, náva'a jaa-ri kuatíñu-ri nuu-ro. ⁹ Chi ná káncha-ri jíń-ró núú, te ni nandi'i-ri yaku najíń, ko tú ní stáa-ri siki ní in-ró. Chi vasa ni nandi'i-ri, ko ñani-yo já ní kikoyo-de ichi ñúu Macedonia, ni kaja'a kua'a-dé nuu-rí. Te tú ní

stá'an kuti-rí róó jíná'an-ró, te ni ma sá'a-ri. ¹⁰ Te jín tíñu yá'a ná sátéyí-rí máá-rí. Ma kasú-de nuu-rí ja súan ka'an-ri ní ndáñúu Acaya núsáá, chi tu'un ndija Cristo ká'an-ri. ¹¹ Te naja. Tú kúndá'ú iní-ri róó náún. Máá Dios, a jiní-ya. ¹² Ko sá'a-ga-ri tíñu sá'a-ri yá'a, chi chaa-ún, kásatéyí-de máá-de, kándúkú-de cuestión, káka'an-de ja ñin núú-ni kásatíñu-de jín-rí, ko ma kúndéé-de, chi kasu-ri nuu-dé. ¹³ Chi chaa yúan, apóstol falso kákuu-de. Te máni káxndá'ú-de jín tíñu kásá'a-de. Ko kásá'a-de máá-de ja apóstol Cristo kákuu-de. ¹⁴ Nasu tíñu naa iní-yo ndé'é-yó kúu, chi suni máá Satanás, násama máá, te ndúu ndajá'a ndíi ncháa. ¹⁵ Ja yúan, nasu tíñu káxáan kúu, chi chaa kájatíñu nuu já'ú, kánasá'a-de máá-de, te kásá'a-de ja cháa kájatíñu ndaa kákuu-de. Te jín yá'u tíñu kásá'a máá-de, súan naa-dé. ¹⁶ Ná ká'an-ri ñnga jínu. Ni ñin chaa, ma káni iní-de ja cháa katachi kúu-ri. Te nú súan, ná kuátá'ú-ró rúu vasté nátu'un ñin chaa katachi, náva'a kuu sátéyí-rí máá-rí ñin tí'li-ga núsáá. ¹⁷ Tu'un ká'an-ri yá'a, nasu ní tá'ú tíñu máá Jító'o-yo, chi sua ká'an-ri nátu'un ká'an chaa katachi. ¹⁸ Chi tiní-de, kásatéyí-de máá-de ndasa kákuu-de jín modo kásá'a ñayivi. Te ruu, suni ná sátéyí-ga-ri máá-rí núsáá. ¹⁹ Chi kákuu va'a iní-ro kájandatu-ro núu cháa káñáá xiní, chi chaa ká'io kájí iní kákuu-ró. ²⁰ Chi nú ñin chaa taan-dé róó, sátiñu sáni-ró, xí nú ñin chaa kee-dé siki-ro, xí nú ñin chaa kuancháa-de ndatíñu-ró, xí nú ñin chaa sáñá'nu-de máá-de, xí nú ñin chaa stují-dé yiki núu-ro, bueno kájandéé iní-ro jín-de jiní-ri. ²¹ Kúka nuu-rí, chi vitá máá-rí te ja yúan

tú ní kásá'a xaan-rí súan, áchí-rí vii. Chì nátu'un chúndéé iní inga chaá sátéyíí-de máá-de, suni súan ruu chúndéé iní-rí ká'an-rí tu'un katachí. ²² Chaá hebreo kákuu-de náún. Suni ruu. Chaá Israel kákuu-de náún. Suni ruu. Tata Abraham kákuu-de náún. Suni ruu.

Tundó'o ni jito Pablo sikí tú'un-ya

²³ Chaá kájatíñu nuu Cristo kákuu-de náún. (Ká'an-rí nátu'un chaá kátachí.) Ko ruu ví'í-gá. Kua'a-gá tiñu sá'a-rí. Nasaa vuelta kákuun-de yunu xí sukun-rí. Xaan-gá já'an-rí vekaa. Ni kuu kua'a jínu káku-rí kuu-rí. ²⁴ Chaá judío, ñn-na te jínu uu xiko cuarta ni kaja'a-de ruu u'un vuelta. ²⁵ Uní jínu ni ki'in-rí yunu xí. ñn jínu ni ki'in-rí yuu. Uní jínu ni ta'u barco-rí. ñn ñúú te ñn ndúú ni kaxndée ññu-rí nuu kúnú ndúcha mar. ²⁶ Kua'a jínu ni ja'an jíká-rí ichi. Ni kuu káku-rí nuu yúcha. Ni kuu káku-rí nuu ñáku'ná. Ni kuu káku-rí nuu ñáyivi ñúu-rí. Ni kuu káku-rí nuu ñáyivi sñn nación. Ni kuu káku-rí iní ñuu. Ni kuu káku-rí máá iní ñu'un té'é. Ni kuu káku-rí nuu mar. Ni kuu káku-rí ma'ñú ñaní tú ká'in ndaa. ²⁷ Ni kuítá-rí. Ni kana tain-rí. Ni sátíñu-rí. Kua'a jínu ni kuu já'ni-rí máá-rí numá'ná. Ni kuu jí'i-rí soko, te jichí-rí nducha. Ió kua'a kivi tú ní'in-rí kee-rí. Ni kuu tá'an vijin-rí te jíká kuu víchí-ni-rí. ²⁸ Te sikí táká tundó'o tá'an-rí-ún, ío inga. Chi taká kivi nákaní xaan iní-rí te jítú iní-rí ja kúu taká tikuní kákandíja. ²⁹ Ndé ñáyivi vítá iní-i, te ruu tú vítá iní-rí náún. Ndéja kánangava nuu kuáchi sá'a inga chaá, te ruu tú ndúkijí xini-rí náún. ³⁰ Te nú kánúú sátéyíí-rí máá-rí, te ná sátéyíí-rí máá-rí sikí já vítá iní-rí.

³¹ Máá Dios, Táa Jito'o-yo Jesucristo, ja kánakana jaa-i-ya ní káni ní kuiá, a jini-ya já tú xndá'ú-ri.
³² Iní ñuu Damasco nì sá'a gobernador jíin-ri, cháa tá'ú tíñu ndañúu tñn rey Aretas, ja ní kãindasu-de yuñúu cháa Damasco, ja tñn-de ruu kákuni-de núú.
³³ Ko iní ñn jika nì kandee-ri. Te nì kãkĩñi'in-i ruu yau ventana. Te nì kaskúun-i ruu jika vé'e nama ñúu Damasco. Te súan nì kaku-ri iní nda'a cháa-ún.

12

¹ Níni sátéyí-ri máá-ri ja máá-ri vasa tú ní'in tíñu. Ka'an-ri sikì tú'un nì stá'an ndijin máá Jito'o-yo núu-ri jíin já ní skóto-ya rúu. ² Jini-ri nuu ñn cháa yí'i-de nda'a Cristo, ja ío uxì kuun kuiá nì ndéché cháa-ún nì ja'an-de onde andíví uní. Te nú jíin yíkì kúñu-de, xí naún, tú jini-ri, xí ní xndóo-de yíkì kúñu-de, tú jini-ri. Dios kúu I'a jini. ³ Te jini-ri cháa-ún. Te nú jíin yíkì kúñu-de, xí ní xndóo-de yíkì kúñu-de, tú jini-ri. Dios kúu I'a jini. ⁴ Ja ní ndéché-de nì ja'an-de onde nuu jardín andíví. Te yúan nì jini so'o cháa-ún tu'un sa'í, ja má kúu kastu'ún ní ñn cháa. ⁵ Sikì cháa-ún, ná sátéyí-ri máá-ri, ko ja jíin máá-ri, ja máá-ri, ma sátéyí-ri máá-ri, chí sua nú jíin tú'un vitá iní-ri te kuu. ⁶ Nú kuni-ri sátéyí-ri máá-ri, tú kãñáá xini-ri. Chí ka'an ndaa-ri. Ko ma sá'a-ri. Ko ma ká'an-ri súan, chí sanaa te ñn cháa kani-ga iní-de ja súkún-ga ku'a-ri vása já jini-de ruu, xí já jini so'o-de tu'un-ri. ⁷ Chí sikì já ní stá'an ndijin kua'a-yá nuu-ri, tú kuni-ya já já'a ku'a sãñá'nu-ga-ri máá-ri. Ja yúan ní cháa ñn kue'e nuu-ri. Te ñn yuchi Satanás kúu-ún, nì stují núu-ri, náva'a tú ja'a ku'a kusñi iní añú-ri jíin

máa-rí. ⁸ Ja yúan ní kuu unī jínu ká'an nda'ú-ri jín máa Jító'o-yo, já ná cháxio-ya-ún kí'in. ⁹ Te nī ka'an-ya jín-ri: Tú nīni, chi tu'un luu ío inī-ri kúu ja kánúú núu-ro, chí nú ká'io vitá inī ñayivi, yúan-na te fuerza-ri ná yíja inī-i, áhí-ya. Ja yúan kúsii xáan inī-ri sátéyíí-ri máa-rí sikí já vitá inī-ri, náva'a ná kúnchaa fuerza máa Cristo jín-ri. ¹⁰ Ja sikí yúan kúu ja xáan kúsii inī-ri jín tú'un vitá inī, jín tú'un kástá'an-i ruu, jín tú'un nándi'i-ri najín, jín tú'un káchindikín-i ruu, jín tú'un tá'an-ri tundó'o ja sikí Cristo. Chí hora ío vitá-ri, máa hora-ún ío ndáján-ri. ¹¹ Chaa káñáá xinī sá'a-ri máa-rí ja súan sátéyíí-ri máa-rí. Ko máa-ró, nī kastétuu-ró ruu, chí sua ka'an-ro já'a-ri jíná'an-ró núú. Chí ni tú kuí'a kuti cháa kúu-ri nuu apóstol kákuu ví'í-gá-ún, vasa tú na tiñu-ri. ¹² Te ma'ñú táká-ro ní io ndija taká tunī nī sá'a-ri cuenta apóstol, jín táka paciencia jín tuní, jín tíñu ñá'nu, jín tíñu náa inī-yo ndé'é-yó. ¹³ Naún ta'u kuí'a nī ni'in-ro vasa sáva-ga tikunī kákandíja, chí máni ja tú ní stáa kuti-ri sikí-ro. Sá'a tuká'nu inī nuu-ri ja súan nī sá'a ndíva'a-ri jín-ró.

Ja kuní Pablo kí'in-de vuelta unī sándaq-de tiñu-i

¹⁴ Te vina a ío tu'a-ri ja jáa-ri nuu-ro vuelta unī. Ko nasu já stáa-ri sikí-ro jíná'an-ró, chí nasu ndátíñu-ró kuní-ri, chí róo kuní-ri. Chi se'e, tú modo kaya-i ja kúu táa-i, chí sua kaya táa ja kúu se'e-de. ¹⁵ Ko ruu chí kúsii inī-ri kanu-ri cuenta máa-rí, te vasa onde máa-rí ná síjita ndí'i-ri máa-rí sikí añú-ro. Sikí já kúndá'ú xaan-gá inī-ri róo, ja yúan nú ku'a kákundá'ú inī-ro ruu, náún. ¹⁶ Ja jáan, ko ruu, vasa tú ní stáa kuti-ri sikí-ro, chí sua nī tñn yátá-rí róo, chí chaa maña kúu-ri káka'an-ro.

17 Jaán, jín ñn tá'an cháa n̄i tájírí n̄i jaa nuu-ro, ní xndá'ú-ri róó, náún. 18 N̄i ka'an nda'ú-ri jín Tito jaa-de, te n̄i tájírí ñn ñani kujaa jín-de. Te xí sánaa ní xndá'ú Tito róó. Nasu jín ñn-ni xini kájika kuu-ri náún. Te nasu ñn-ni ichi kájika-ri náún. 19 Kájani in̄i-ro já kándúkú-ri ka'an-ri ja'a máá-ri nuu-ro náún. Máá Dios jiní-ya já káka'an-ri tu'un Cristo. Ñani máni, taká yuán kásá'a-ri náva'a ná yija-ga in̄i-ro. 20 Ch̄i yú'ú-ri ja sánaa nú ná jáa-ri, te ma ní'in-ri róó nátu'un játa'an in̄i máá-ri. Ni róó, ma játa'an in̄i-ro rúu. Ch̄i sánaa kákanaá-ro, kákukuásún in̄i-ro, kákiti in̄i-ro, kásásñn-ró máá-ró, káka'an tú'ún sikí tá'an-ró, kákutuku in̄i-ro kájito tá'an-ró, kásávixi-ro máá-ró, tú kétá'an kásá'a-ró. 21 Ch̄i nú sanaa jáa tuku-ri, yúan-na te kuka nuu-ri sá'a Dios kuni-ro jíná'an-ró. Te ndukuí'a in̄i-ri sá'a kua'a cháa kásá'a kuachi ichi yatá, ch̄i tú kákuni-de nakani in̄i-de sikí taká tiñu chá'an kásá'a-de, ja kásá'a téné-de, ja kásá'a kuáxán-de.

13

1 Ya'á kúu vuelta un̄i ja jáa-ri nuu-ro jíná'an-ró. Te jín tú'un ka'an uu xí un̄i testigo te kundaa taká tiñu. 2 A n̄i kana jín-ri nuu ñáyivi ní kásá'a kuachi-ún, te suni nuu sáva-ga-i. Te vina vasa jíká kánchaa-ri, ko kana jín tuku-ri nuu-í, ná n̄i ka'an-ri kivi ní jaa-ri vuelta uu n̄i kanchaa-ri jín-ró ch̄i nú jaa-ri inga jínu, te ma ká'an vitá-ri jín-i. 3 Ch̄i kájikan-ro prueba ja nú ndaa ká'an Cristo ja ká'an-ri yu'u núu-ya. Te I'a-ún, tú vitá-ni jíku-ya já'a róó, ch̄i sua jíku-ya jín fuerza ja'a róó jíná'an-ró. 4 Ch̄i vitá-ya te n̄i ji'i-ya jíká cruz, ko

chakú-ya sá'a fuerza Dios. Te suni súan yóó, vitá iní-yo jíin-ya, ko kúkuéé-ga te kuchaku-yo jíin-ya sá'a fuerza Dios ja'a yóó jíná'an-yó. ⁵ Ná nándúkú víi máá-ró sikí máá-ró, te kuni-ro nú kákandíja va'a-ró xí túu, chí sanaa te ká'íin-ga-ro núu kuáchi. Xí tú kájiní-ro máá-ró já ncháá Jesucristo iní-ro náún, te nú ma kéndoo kuí'a-ro. ⁶ Ko ñúkuu iní-ri ja ná kuni-ro jíná'an-ró já rúu tú kákendoo kuí'a-ri. ⁷ Te kájikān ta'u-rí nuu Dios, návā'a mā sá'a-ró ní in tiñu ñáá jíná'an-ró, ko nasu sikí já ná kúndéé-ri kéndoo va'a-ri. Chí kuni-ri ja ná kúndéé-ró sá'a-ró tíñu va'a, vasa ruu ná kóo-ri nátu'un cháa kéndoo kuí'a, nī jini-ro. ⁸ Chi mā kúu kasu-ri ichi tú'un ndaa, chí máni sua skáka-ri tu'un ndaa. ⁹ Ja yúan kákusi iní-ri nú vitá iní-ri, te róó, nú ká'io fuerza iní-ro. Te kájikān ta'u-rí ja ná yíja va'a-ga iní-ro. ¹⁰ Ja yúan vasa kánchaa jíká-rí, te cháa-ri taká tu'un yá'a nuu-ro, návā'a tú kundii-ri nuu-ro te ka'an xaan-rí jíin-ró. Chi nī ja'a máá Jító'o-yo fuerza-ya núu-rí ja skuá'nu-ri róó, nasu já xnáa-rí róó. ¹¹ A nī ka'an-yo núsáá, ñáni. Ko ío in máá tú'ún-na tu'un ka'an-ri jíin-ró. Ná kóo sī iní-ro. Ná síyja-ga-ro máá-ró. Ná sándéé iní-ro jíná'an-ró. Vindáa vi-nené ná kúxiukú-ró. Te máá Dios, I'a ndiso tu'un kuaká'nu iní, jíin tú'un kúndá'ú iní, ná kúnchaa-ya jíin-ró jíná'an-ró. ¹² Nú káka'an-ro jíin tá'an-ró te ndoo titú tá'an-ró. Taká ñayivi ndóo, káka'an-i ja ná sándéé iní-ro jíná'an-ró. ¹³ Tu'un luu ío iní máá Jító'o-yo Jesucristo jíin tú'un kúndá'ú iní Dios yóó, jíin tú'un kétá'an ká'nu-yó jíin Espíritu Santo, ná kóo jíin taká-ro jíná'an-ró. Súan ná kóo. Amén.

**Testamento jaa maa jitoho-yo Jesucristo
New Testament in Mixtec, San Miguel el Grande
(MX:mig:Mixtec, San Miguel el Grande)**

copyright © 1951 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, San Miguel el Grande

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixteco, San Miguel el Grande [mig], Mexico

Copyright Information

© 1951, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixtec, San Miguel el Grande

© 1951 Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
a7b2e4b3-7fe3-5b8e-b04c-0245065924f9